

Preken 25. juni 2017

3. i treenighet

Kapellan Elisabeth Lund

Prekentekest: Lukas 14, 16-24

Vi har hørt det Jesus forteller om gjestebudet. Om en mann som ville lage fest for vennene sine.

Det er fint å bli invitert på fest! Eller gjestebud, eller selskap eller party eller hva man kaller det.

Å finne en konvolutt i posten, med en invitasjon, få en mail eller en tekstmelding, eller invite som viser at noen tenker på deg.

Noen vil ha deg med på festen.

Det er en god følelse å bli regna med, å føle at man er en del av en gjeng, et fellesskap.

Men så kan man bli bedt til fester man ikke har så lyst å gå på også. Jeg må innrømme at jeg ikke blir bedt så ofte på fester lenger nå, men da jeg var ung var det mye mer av det. Da husker jeg vi av og til venta for å se om noe bedre dukka opp før vi bestemte oss for hvor vi skulle gå. Det var mer om å gjøre å ikke gå glipp av det som var kulest.

Når det er flere som inviterer kan det være vanskeligere å prioritere.

Eller når det er mye annet vi har lyst til.

Men det er bedre med en invitasjon for mye, enn en for lite. Det kan være vondt å se bilder på sosiale medier av hvordan andre koser seg sammen, uten å være bedt selv. Å ikke være regna med, å føle seg utenfor fellesskapet.

Når Jesus forteller lignelsen om mannen som ville holde gjestebud, er han selv til stede i et gjestebud hos en fariseer og rådsmedlem.

I den kulturverdenen som Palestina var en del av, ble store fester brukt til to ting:

Enten å invitere mennesker av høy verdighet for å heve egen status enda mer, eller for å markere skillelinjer mellom de som var utenfor og innenfor en sosial gruppe.

Derfor var de store festene stort sett for de som hadde god råd og høy status.

Jesus forteller en lignelse som snur alt på hodet.

Vi hører om en mann som inviterer vennene sine til gjestebud, og han innbød mange.

På den tiden var det vanlig å sende invitasjon to ganger. Først å invitere til fest, og så for å si ifra til alle som har takket ja, når alt er klart. Det var viktig å få vite i god tid hvor mange som skulle komme, for man måtte planlegge hvor mange dyr som skulle slaktes for å ha nok mat til alle og sånn.

Og det er tydeligvis mange som har takket ja, så mannen lager i stand til et stort gjestebud. Men så, når alt er gjort ferdig og han sender en tjener for å si ifra, kommer unnskyldningene. Den ene etter den andre har viktigere ting å gjøre.

De som hørte denne lignelsen da Jesus fortalte den, skjønnte at det var blodige fornærmelser mot han som inviterte til gjestebud. Han hadde gjort alt klart, og så blir han stående der uten gjester. Verten selv blir på en måte satt utenfor fellesskapet.

Men istedenfor å avlyse festen i skam, bestemmer han seg for å invitere mennesker som må hentes og dras inn. Folk som aldri vil kunne gi noe tilbake. Verten gir slipp på sin egen status, og åpner heller opp for alle.

Lignelsen vil fortelle om at Gud invitere til sitt rike. Festmåltidet var et vanlig bilde på frelsen i Guds rike. De vennene som hadde fått invitasjon er nok et bilde på fariseerne og de skriftlærde, de høytstående jødene som var vant med å bli invitert. Men Jesus viser oss at Gud ikke er sånn som de tror. Han er ikke en

Gud som vil begrense invitasjonene til sitt rike. Tjeneren sendes ut på byens gater og torg og henter inn fattige, uføre, blinde og lamme. De fattige og trengende blant jødene blir nå invitert, og så sendes tjeneren enda lenger ut, ut på veien og stiene. Altså til de som bor utenfor, han sendes til hedningene. Også de som ikke er jøder blir invitert. Det er ingen begrensninger lenger.

Gjestebudet er åpent for alle.

For deg, og for meg.

Kommer vi når han sier: Kom for alt er gjort ferdig?

Da jeg var ung student, var jeg på mange forskjellige fester, men de fineste var alle gjestebudene i Tøyenkirken i Oslo. Jeg var veldig aktiv som frivillig medarbeider i Kirkens Bymisjon, og et par ganger i året laga vi i stand store gjestebud i kirken. Da dekket vi flere langbord i kirkerommet, før vi kjørte rundt til hybelhusene der mange av de som er tunge rusmisbrukere bor. Vi kjørte dem til kirka og vartet dem opp med god mat og gratis røyk. Det var på 90-tallet så røyken lå tett over langbordene etter måltidet. Så feiret vi gudstjeneste samme sted, og mange av gjestene kom fram til nattverdbordet. Hender som var fulle av sår og arr og tatooveringer åpnet seg og tok imot Jesus i nattverden.

Vi har en Gud som går ut, han går lenger ut og han går lengst ut. Guds gjestfrihet har ingen grenser. Gud ser utover, og han åpner opp. Gud gir alt for at alle skal kunne leve sammen med Ham. Han begrenser seg ikke til noen få utvalgte gjester. Han er en letende og lengtende Gud som vil ha fellesskap deg og med meg og med alle.

Jeg har også lyst å ta dere med en liten tur innom Stortorgets gjestgiveri i Oslo. Fra en skjærtorsdag kveld, Kirkens Bymisjon holder gjestebud. Gjestgiveriet er fylt av jazzmusikk og glade mennesker som feirer at Jesus gikk inn i et hus i byen for å holde måltid med disiplene sine.

Men akkurat nå er restauranten nede nesten tom. De fleste er gått opp i annen etasje, den øvre sal som det heter i bibelfortellingen. Der oppe står det dekket et alterbord med brød og vin. Det sitter mennesker overalt, i benker og på gulvet. Det er bare litt gulvplass igjen midt foran alteret. Der tusler en liten gutt. Det er helt stille i rommet, bare en skuespiller som leser dikt. Lille Simon går bort til alteret og titter på alt det rare som står der. Smokken sitter klistra fast midt i ansiktet. Han ser på rosen og lyset. Sutter og ser på brødet og vinen.

«Å», tenker han kanskje. «Mat»!

Han går bort i veska til mamma, finner fram tåteflaska og setter den på alterbordet med et smell, rett ved siden av nattverdkalken.

Her vil han også være med!

Simon fikk være med på sine egne premisser. Han fikk komme som den han var til gjestebudet, og til nattverdmåltidet. Gud innbyr alle.

Du og jeg og alle er regna med. Vi er invitert.

Lignelsen som Jesus forteller handler om Guds rike. Om det riket som er her allerede, og ennå ikke. Det betyr at vi har en fest i vente. Vi kan få tro på at en gang får vi oppleve Guds rike fullt og helt. Et rike uten ondskap, sykdom og død. Og uten skiller mellom mennesker.

Og vi har allerede del i det. Det er usynlig tilstede midt i blant oss. Jesus har kommet med Guds rike til oss. Så vi kan få «smaksprøver» på gjestebudet, på det som en gang kommer.

Vi kan få oppleve hans nåde, hans tilgivelse, allerede nå. Vi kan få erfare fellesskapet med ham og med hverandre. Vi kan få ta imot at vi er elska, at vi er ønska og regna med.

Og så er vår oppgave i Guds rike å spre det videre. Å være med på å invitere inn, å tilgi og å vise nåde og barmhjertighet.

Kanskje vi må gi slipp på noe av verdigheten vår, eller statusen vår.

Kanskje vi må tenke litt gjennom hvordan vi vil prioritere.

Kanskje noe av det vi pleier å gjøre, først og fremst er et forsøk på å framstå som vellykka mennesker. Altså egentlig å øke statusen vår, som fariseerne var opptatt av?

Hva kunne vi heller gjort for å gjøre livet bedre for et annet menneske?

Vi er en del av et rike som snur ting på hodet. Der de som ingen andre inviterer er velkommen på fest. Der de minste er de største, der barna er forbilder, der de siste er de første.

Her i kirken i dag er et bord dekket. Lysene er tent. Alt er gjort ferdig. I dag kan vi knele ned hos Jesus og ta imot Guds kjærlighet og nåde i nattverden.

Det er en smak av det store gjestebudet. En smak vi kan ha med oss i møte med alle de andre som også er invitert.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet til evighet.